

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**до практичної роботи з дисципліни
«Практикум з образотворчого мистецтва»
для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня 1, 2-го року навчання
факультету дошкільної освіти
«Основи образотворчої грамоти»**

Харків 2021

Укладач: Давидова М.О.

Рецензенти:

Мельникова У.П. – канд. мистецтвознавства, доцент завідувач кафедри дизайну ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Назаренко Г.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри методики дошкільної та початкової освіти КЗ (ХОНМІБО).

«Основи образотворчої грамоти» методичні рекомендації до проведення практичної роботи з дисципліни «Практикум з образотворчого мистецтва» містять організаційно-методичні вказівки, добір спеціальних завдань. Їх різноманітна тематика та запропонована методика виконання враховує всі аспекти навчальної діяльності як по сприйняттю, закріпленню, актуалізації теоретичного матеріалу, так по опануванню умінь та навичок образотворчої діяльності.

«Основи образотворчої грамоти» методичні рекомендації до практичної роботи з дисципліни «Практикум з образотворчого мистецтва» для здобувачів вищої освіти другого(магістерського) рівня 1,2-го року навчання факультету дошкільної освіти – Харків, 2021. – 75 с. Видання доповнене та передруковане.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди,

Протокол № 10 від 11.11.2013 р.

Видано за рахунок упорядника

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Давидова М.О.

Зміст

I. Короткі відомості про дисципліну «Практикум з образотворчого мистецтва».....	...	4
II. Структура та методика виконання практичних та самостійних робіт.		5
III. Зміст навчальних модулів		6
IV. Завдання для самостійної роботи		58
V. Питання до заліку	67
VI. Інформаційні джерела для вивчення дисципліни		72
VII. Додаткові ресурси ...		73

1. Короткі відомості про дисципліну «Практикум з образотворчого мистецтва»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є набуття здобувачами навичок послідовного ведення композиційної, живописної, декоративної роботи, освоєння різних технік з основ малюнку. Програма враховує традиційні та сучасні інноваційні педагогічні технології викладання цієї навчальної дисципліни. Заняття розраховані так, що теоретичний матеріал закріплюється на практичних заняттях.

Міждисциплінарні зв'язки: «Основи образотворчого мистецтва і методика керівництва образотворчою діяльністю дітей дошкільного віку», «Практична графіка», «Малюнок», «Живопис». «Основи композиційної грамоти», «Сучасні технології художнього виховання дітей дошкільного віку», «Декоративне мистецтво і основи дизайну»

Метою вивчення навчальної дисципліни «Практикум з образотворчого мистецтва» є підготовка майбутніх керівників образотворчою діяльністю дітей до здійснення розвитку художньо-творчих здібностей дошкільників засобами мистецтва.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Практикум з образотворчого мистецтва» є відповідність вимогам кваліфікаційного рівня «магістр» та функціональною специфікою майбутньої художньої діяльності, засвоєння навичок та досвіду роботи в техніках і прийомах основних видів образотворчого мистецтва; підготовка здобувачів до самостійної професійної діяльності за обраною професією.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні знати:

основи графічної грамоти, теоретичні основи конструктивної побудови умовно-плоских та об'ємних предметів, їх пропорції та відносну величину; мати уявлення про форму та будову предметів; основи живописної грамоти; поняття про колір та його властивості; основні закони прийомів та засобів композиції; різноманітні прийоми побудови врівноважених формальних композицій; алгоритм побудови предметно-просторової композиції; історію виникнення і розвитку декоративно-прикладного мистецтва; художньо-виразні особливості мови декоративного мистецтва; традиційні центри народних промислів;

вміти:

відчувати форму, емоційну виразність об'єктів; працювати в різних техніках і матеріалах образотворчого мистецтва; вибирати відповідні прийоми та засоби формальної композиції; будувати предметно-просторову композицію; передавати формальними засобами певні психологічні стани; формалізувати мову візуальної інформації твору; володіння художньо-

виразними засобами виконання формальних композицій; розрізняти твори народних майстрів декоративно-прикладного мистецтва; володіти різними видами декоративного розпису, технікою виготовлення писанок; розробляти заняття з різних видів декоративного мистецтва та дизайну; використовувати міжпредметні зв'язки; створювати декоративні тематичні композиції; застосовувати мистецтвознавчу термінологію

2. Структура та методика виконання практичних та самостійних робіт.

Якість підготовки будь-якого фахівця в сучасних умовах визначається не тільки рівнем його знань, але й професійними вміннями, які дозволяють йому творчо вирішувати проблеми які виникають. Практичні роботи є важливою складовою навчального процесу. Система вузівської освіти повинна володіти широким спектром засобів, що дають не тільки знання, а і розвивають уміння. Практична робота – це вид навчальної діяльності, в якому здобувачі оперуючи засвоєним теоретичним матеріалом, виконують певне завдання за зразком показаним викладачем, або за інструкцією чи алгоритмом, який завершується чітко визначеним результатом, де результат повинен бути практично значущий для здобувачів.

Активна практична робота здобувачів можлива тільки при наявності серйозної та стійкої мотивації. Одним з найсильніших мотивуючих факторів є підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності. Також, мотиваційним чинником в практичній роботі є особистість викладача. Викладач може бути прикладом для здобувача як професіонал, як творча особистість, що має досвід в сфері художньої діяльності.

Отже, практичні роботи виконуються під безпосереднім керівництвом та контролем викладача в рамках навчального розкладу аудиторних занять, а також у часових рамках самостійної роботи здобувача вдома.

Перед виконанням практичної роботи викладач звертає увагу здобувачів на особливості її опрацювання та тематику, а також на ступінь проблемності та творчі підходи в розкритті інформаційного матеріалу. За цими ознаками практичні роботи умовно можна поділити на репродуктивні, частково-пошукові й дослідницькі.

Репродуктивні роботи – викладення презентаційного матеріалу відбувається у процесі переказу прочитаної інформації за певною темою.

Частково-пошукові роботи – викладення презентаційного матеріалу відбувається з оприлюдненням особистих коментарів та висновків до теми, що розкривається.

Дослідницькі роботи – викладення презентаційного матеріалу відбувається у формі постановки проблеми та її вирішення. Інформація,

що оприлюднюється може бути не принципово новою, логічно продовжуючи раніше вивчене, але здобувачі роблять самостійні кроки в пошуку нових елементів знань.

На загал, у навчальному процесі використовують дві форми проведення практичних робіт – це фронтальна та індивідуальна:

фронтальна – після викладення на лекції теорії, всі здобувачі групи виконують одночасно одну практичну роботу на однаковому обладнанні. За такою формою практичної роботи повинен існувати єдиний план та однакова послідовність дій для всіх здобувачів групи;

індивідуальна – здобувачі групи виконують різні за тематикою, змістом та планом практичні роботи.

Визначаючи зміст самостійної роботи здобувачів, необхідно передбачати не лише засвоєння предметних знань і вмінь, але й виконання завдань, які впливатимуть на формування всебічно розвиненої особистості майбутнього фахівця. Індивідуальні завдання є однією з форм самостійної роботи здобувачів, яка передбачає створення умов для реалізації творчих можливостей здобувачів має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які здобувачі одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

3. Зміст навчальних модулів.

Розділ I. Техніка і технологія живопису

Тема 1. Матеріали та обладнання для живописних робіт

Матеріали для живопису водяними фарбами. Інструменти та обладнання для живопису. Вимоги до підготовки та організації робочого місця для занять живописом. Вимоги до оформлення та зберігання робіт.

Література

1. Антіпова М. Г. Школа малювання . Київ : Країна Мрій, 2010. 144 с.: іл.
2. Запаренко В. С. Енциклопедія юного художника. Київ : Нац. кн. Проект, 2010. 240 с.
3. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
4. Лучшие уроки. Рисуем акварелью. М.: АСТ, 2014. 80 с.: іл.
5. Марковська А.А. Малюємо тварин. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с: іл.
6. Молумен Стенли. Рисуем пейзаж. Мн.: ООО «Попурри», 2003.2-е изд.144 с.: ил.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.

8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формоутворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
11. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
12. Пенова В. П. Малюємо натюрморт. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с. Іл
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних закладах.- підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 376 с: іл.
16. Эдвардс Б. Цвет. Минск: ООО «Попурри», 2013, 224с.: ил.

Питання до самоконтролю

1. Які вимоги до якості, типу, щільності паперу необхідно враховувати при його виборі?
2. Які складові містять фарби та як обирати кращі фарби для занять живописом?
3. Які допоміжні матеріали використовують для живопису водяними фарбами?
4. Що таке «авторський стиль»?
5. Як правильно оформити і зберігати живописні роботи?

Тема 2. Вправи акварельними фарбами та гуашшю.

Рівномірне зафарбовування аквареллю по сухому. Заливки аквареллю. Техніка підготовки гуаші до роботи та особливості її нанесення. Рівномірне зафарбовування гуашшю. Заливка гуашшю.

Література

1. Антіпова М. Г. Школа малювання . Київ : Країна Мрій, 2010. 144 с.: іл.
2. Запаренко В. С. Енциклопедія юного художника. Київ : Нац. кн. Проект, 2010. 240 с.

3. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
4. Лучшие уроки. Рисуем акварелью. М.: АСТ, 2014. 80 с.: іл.
5. Марковська А.А. Малюємо тварин. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с: іл.
6. Молумен Стенли. Рисуем пейзаж. Мн.: ООО «Попурри», 2003.2-е изд.144 с.: ил.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формоутворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
11. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
12. Пенова В. П. Малюємо натюрморт. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с. Іл
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003.124 с.
15. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних закладах.- підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 376с: іл.
16. Эдвардс Б. Цвет. Минск: ООО «Попурри», 2013, 224с.: ил.

Питання до самоконтролю

1. Скільки акварельної фарби необхідно набирати на пензлик, щоб виконати рівномірне зафарбовування ?
2. Чому під час зафарбовування по сухому планшет потрібно тримати горизонтально?
3. Розкрийте послідовність виконання заливки аквареллю.
4. До чого призводить неправильне положення пензля при виконанні заливки аквареллю?
5. Як за допомогою заливки можна отримати тонові градації від темного до світлого і навпаки?

6. В яких випадках використовується зафарбовування гуашшю, а в яких заливка гуашшю?
7. Як підготувати гуаш до роботи?
8. Розкрийте послідовність виконання заливки гуашшю.
9. Назвіть можливі причини неякісного виконання заливок гуашшю та способи як уникнути або виправити подібні недоліки.

Практична робота № 1. Виконайте рівномірне зафарбовування паперу аквареллю по сухій основі.

Практична робота № 2. Виконайте рівномірне зафарбовування паперу аквареллю по вологій основі.

Практична робота № 3. Виконайте акварельними фарбами заливку поверхні паперу рівним шаром фарби (формат А – 4).

Практична робота № 4. Виконайте акварельними фарбами заливку поверхні паперу від «світлого до темного» і навпаки (формат А – 4).

Практична робота № 5. Виконайте акварельними фарбами вливання кольору в колір (теплій-холодний, теплий-теплый, холодний-холодний) (формат А – 4).

Практична робота № 6. Виконайте рівномірне зафарбовування гуашшю зображень квітів з листям (формат А – 4, картон).

Практична робота № 7. Виконайте заливку гуашшю «вливання кольору в колір». Наприклад, «захід сонця, морський краєвид» (формат А – 4 картон).

Тема 3. Натюрморт у техніці «гризайль». Використання акварельних олівців

Компанування на аркуші, лінійно-конструктивний малюнок. Аналіз тонових відношень натури і перше прописування фарбами. Деталізація і узагальнення.

Література

1. Антіпова М. Г. Школа малювання . Київ : Країна Мрій, 2010. 144 с.: іл.
2. Запаренко В.С. Енциклопедія юного художника. Київ : Нац. кн. Проект, 2010. 240 с.
3. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
4. Лучшие уроки. Рисуем акварелью. М.: АСТ, 2014. 80 с.: ил.
5. Марковська А.А. Малюємо тварин. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с: іл.
6. Молумен Стенли. Рисуем пейзаж. Мн.: ООО «Попурри», 2003.2-е изд.144 с.: ил.

7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формоутворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
11. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
12. Пенова В. П. Малюємо натюрморт. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с. Іл
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних закладах.- підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 376с: іл.
16. Эдвардс Б. Цвет. Минск: ООО «Попурри», 2013, 224с.: ил.

Питання до самоконтролю

1. Для чого використовується техніка «гризайль», у чому її специфічні особливості?
2. Які тонові градації допомагають передавати на картинній площині об'єм предметів?
3. Як можна використати акварельні олівці у акварельному живописі?

Практична робота № 8. Виконайте з натури етюд натюрморту у техніці «гризайль» (формат А-3).

Практична робота № 9. Виконайте з натури 2 етюди побутових предметів у техніці «гризайль» (формат А-4, акварель, гуаш).

Тема 4. Натюрморт у спектральній гамі кольорів

Компоновка на аркуші, лінійно-конструктивний малюнок. Аналіз кольорових відношень натури і перше прописування. Робота в кольорі. Робота в кольорі, деталізація. Заключний етап, узагальнення.

Література

1. Антіпова М. Г. Школа малювання . Київ : Країна Мрій, 2010. 144 с.: іл.

2. Запаренко В.С. Енциклопедія юного художника. Київ : Нац. кн. Проект, 2010. 240 с.
3. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
4. Лучшие уроки. Рисуем акварелью. М.: АСТ, 2014. 80 с.: іл.
5. Марковська А.А. Малюємо тварин. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с: іл.
6. Молумен Стенли. Рисуем пейзаж. Мн.: ООО «Попурри», 2003.2-е изд.144 с.: ил.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формоутворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
11. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
12. Пенова В. П. Малюємо натюрморт. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с. Іл
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003.124 с.
15. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних закладах.- підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 376с: іл.
16. Эдвардс Б. Цвет. Минск: ООО «Попурри», 2013, 224с.: ил.

Питання до самоконтролю

1. Як у живописному етюді можна передати об'єм предметів?
2. Як впливає колір освітлення та оточуючого середовища на видимий колір предметів?
3. Поясніть способи роботи гуашшю заливками і по сухій основі.

Практична робота № 10. Виконайте з натури етюд натюрморту, передайте об'єм предметів, їх положення у просторі, враховуючи вплив освітлення та колористичного середовища на видимий колір предметів

натюрморту; використовуйте способи роботи гуашшю по вологому і по сухому, мазком (формат А-3).

Тема 5. Декоративний натюрморт.

Ескізи олівцем лінійного вирішення натюрморту. Ескіз тонового вирішення натюрморту олівцем, пошук пропорційних співвідношень між освітленими і затіненими частинами, ритмічного чергування тональних плям. Виконання роботи гуашшю.

Література

1. Антіпова М. Г. Школа малювання . Київ : Країна Мрій, 2010. 144 с.: іл.
2. Запаренко В. С. Енциклопедія юного художника. Київ : Нац. кн. Проект, 2010. 240 с.
3. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
4. Лучшие уроки. Рисуем акварелью. М.: АСТ, 2014. 80 с.: іл.
5. Марковська А.А. Малюємо тварин. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с: іл.
6. Молумен Стенли. Рисуем пейзаж. Мн.: ООО «Попурри», 2003.2-е изд.144 с.: ил.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формоутворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
11. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
12. Пенова В. П. Малюємо натюрморт. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с. Іл
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003.124 с.
15. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних закладах.- підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 376с: іл.
16. Эдвардс Б. Цвет. Минск: ООО «Попурри», 2013, 224с.: ил.

Питання до самоконтролю

1. Які є види контрастів? Яку роль вони відіграють у живописному етюді?
2. Розкрийте послідовність виконання декоративного спрощення натюрморту методом аплікації.
3. Поясніть, як спростити натуру плакатним способом.

Практична робота № 11. Виконайте декоративне рішення натюрморту плакатним способом на основі 4 тонів: чорного, 2-х півтонів сірого і білого кольору. (формат А-3).

Практична робота № 12. Виконайте декоративне рішення натюрморту методом аплікації, використовуючи контрастні кольорові сполуки. (формат А-4).

Тема 6. *Зображення тварин і птахів.*

Компоновка на аркуші, лінійно-конструктивний малюнок. Аналіз кольорових відношень натури і перше прописування. Робота в кольорі, деталізація. Заключний етап, узагальнення.

Література

1. Антіпова М. Г. Школа малювання . Київ : Країна Мрій, 2010. 144 с.: іл.
2. Запаренко В.С. Енциклопедія юного художника. Київ : Нац. кн. Проект, 2010. 240 с.
3. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
4. Лучшие уроки. Рисуем акварелью. М.: АСТ, 2014. 80 с.: іл.
5. Марковська А.А. Малюємо тварин. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с: іл.
6. Молумен Стенли. Рисуем пейзаж. Мн.: ООО «Попурри», 2003. 2-е изд. 144 с.: ил.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формоутворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
11. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
12. Пенюва В. П. Малюємо натюрморт. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с. Іл

13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу:

[file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)

14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.

15. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних закладах.- підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 376 с: іл.

16. Эдвардс Б. Цвет. Минск: ООО «Попурри», 2013, 224с.: ил.

Питання до самоконтролю

1. Яка форма лежить в основі зображення птаха, тварини?
2. У якій послідовності слід зображувати чучело птаха, тварини?
3. Якими способами можна передати фактуру пір'я, хутра?
4. Які особливості прийому продрапування слід враховувати для успішного виконання роботи?
5. Як можна видалити зайву фарбу з етюд за допомогою гумки?
6. Як можна відкрити біле по вологому в акварельному етюді?

Практична робота № 13. Виконайте етюд опудала птаха і тварини, збагачуючи кольори натури, використовуючи повний спектр палітри; покажіть фактуру пір'я чи хутра, користуючись прийомами роботи сухим пензлем, відкриваючи біле за допомогою прийомів продрапування або промивання. (формат А-3)/

Тема 7. Основні закони зображення пейзажу

Вибір об'єкта зображення краєвиду. Особливості композиції краєвиду. Перспектива у пейзажі. Вплив освітлення на видимий колір у пейзажному етюді. Особливості малювання відображень у воді.

Література

1. Антіпова М. Г. Школа малювання . Київ : Країна Мрій, 2010. 144 с.: іл.
2. Запаренко В.С. Енциклопедія юного художника. Київ : Нац. кн. Проект, 2010. 240 с.
3. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
4. Лучшие уроки. Рисуем акварелью. М.: АСТ, 2014. 80 с.: ил.
5. Марковська А.А. Малюємо тварин. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с: іл.
6. Молумен Стенли. Рисуем пейзаж. Мн.: ООО «Попурри», 2003. 2-е изд. 144 с.: ил.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.

8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формоутворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
11. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
12. Пенова В. П. Малюємо натюрморт. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с. Іл
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних закладах.- підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 376 с: іл.
16. Эдвардс Б. Цвет. Минск: ООО «Попурри», 2013, 224с.: ил.

Питання до самоконтролю

1. Як правильно обрати об'єкт зображення краєвиду?
2. Які особливості компоновки зображення пейзажу слід враховувати початківцям?
3. Які особливості підготовчого малюнка краєвиду?
4. З чого потрібно починати роботу над пейзажем в кольорі, які особливості фарб враховувати?
5. Які особливості малювання відображень у воді?

Практична робота № 14. Виконайте чотири етюди елементів краєвиду: замальовки з натури дерев, кущів, групи каміння, неба, квітів тощо; пейзажний етюд «на стан природи» з пам'яті та уяви.(формат А-4).

Тема 8. Довготривалий живописний пейзажний етюд. Робота сухим пензлем, набризкування.

Розміщення елементів зображення на аркуші, лінійний рисунок. Перше прописування основних об'єктів зображення: дальні плани, небо, вода. Робота в кольорі, поступове насичення кольором ближніх планів. Заключний етап. Прописування найтемніших ділянок. Кольорові акценти.

Література

1. Антіпова М. Г. Школа малювання . Київ : Країна Мрій, 2010. 144 с.: іл.

2. Запаренко В.С. Енциклопедія юного художника. Київ : Нац. кн. Проект, 2010. 240 с.
3. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
4. Лучшие уроки. Рисуем акварелью. М.: АСТ, 2014. 80 с.: іл.
5. Марковська А.А. Малюємо тварин. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с: іл.
6. Молумен Стенли. Рисуем пейзаж. Мн.: ООО «Попурри», 2003. 2-е изд. 144 с.: ил.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формування). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
11. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
12. Пенова В. П. Малюємо натюрморт. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с. Іл
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних закладах.- підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 376 с: іл.
16. Эдвардс Б. Цвет. Минск: ООО «Попурри», 2013, 224с.: ил.

Питання до самоконтролю

1. В чому полягає основна відмінність у роботі над короткотерміновим і довготривалим пейзажним етюдом ?
2. В чому полягає різниця у зображенні предметів переднього плану і дальніх планів?
3. Які деталі можна передати у пейзажному етюді за допомогою сухого пензля, як саме?

4. Які деталі можна передати у пейзажному етюді за допомогою набризкування, поясніть технологію його виконання ?
5. Як впливає колір освітлення на видимий колір предметів та на колорит пейзажного етюду?
6. Як впливає повітряна перспектива на видимий колір предметів?

Практична робота № 15. Виконайте з натури пейзажний етюд гуашшю, враховуючи вплив часу доби та стан природи на їх колорит, комбінуючи прийоми роботи гуашшю по вологому, сухим пензлем, набризкуванням. (формат А-3).

Тема 9. Технологія живопису олійними фарбами

Малюнок. Підмальовок. Аналіз кольорових відношень натури і перше прописування. Робота в кольорі. Заключний етап.

Література

1. Антіпова М. Г. Школа малювання . Київ : Країна Мрій, 2010. 144 с.: іл.
2. Запаренко В.С. Енциклопедія юного художника. Київ : Нац. кн. Проект, 2010. 240 с.
3. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
4. Лучшие уроки. Рисуем акварелью. М.: АСТ, 2014. 80 с.: іл.
5. Марковська А.А. Малюємо тварин. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с: іл.
6. Молумен Стенли. Рисуем пейзаж. Мн.: ООО «Попурри», 2003. 2-е изд. 144 с.: ил.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формування). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
11. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
12. Пенова В. П. Малюємо натюрморт. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с. Іл
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)

14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних закладах.- підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2013. 376 с: іл.
16. Эдвардс Б. Цвет. Минск: ООО «Попурри», 2013, 224с.: ил.

Питання до самоконтролю

1. Яке обладнання та інструменти використовують для олійного живопису?
2. Як підготувати основу під олійний живопис?
3. Які розчинники використовують під олійний живопис?
4. Які способи нанесення олійних фарб ви знаєте?
5. Яке значення має колір ґрунту для живописного етюдів олійними фарбами?
6. Як впливає характер природного освітлення на видимий колір предметів у живописному етюді?
7. Як прискорити процес висихання олійних фарб?
8. Які способи нанесення олійних фарб ви знаєте?

Практична робота № 16. Виконайте олійними фарбами навчальну копію етюдів натюрморту. Формат 20х30 або 30х30 см

Розділ II. Декоративна композиція

Тема 1. Що таке композиція. Види композицій.

Загальні поняття про композицію.

Види композицій.

Композиційний центр.

Основні закони композиції. Основні елементи композиції.

Виразальні засоби композиції.

Література

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
2. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.

7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
18. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
19. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Практична робота № 1. Проілюструвати види композицій: фронтальна (лінійна і площинна), об'ємна та просторова (глибинна).

Питання до самоконтролю:

1. Що таке композиція.
2. Які є види композицій.
3. Які є основні закони композиції.
4. Які є основні елементи композиції.
5. Які є виражальні засоби композиції.

Тема 2. Організація робочої площини.

Визначення організації площини.

Робоче поле та поля навколо.

Розміщення зображальних елементів на площині.

Геометричний та зоровий центр.

Література

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
2. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>

18. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академiя мистецтва. Дослiдницькi та науково-методичнi працi. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.

19. Яремків М. Композицiя: творчi основи зображення. навч. посiбник. Тернопiль: Пiдручники i посiбники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Що таке органiзацiя робочої площини?
2. Де розмiщують зображальнi елементи бiльшi за розмiром та важчi по кольору на площинi?
3. Де розмiщують легшi, дрiбнiшi зображальнi елементи на площинi?
4. Яка вiдстань мiж зображальними елементами?
5. Що ми називаєм робочим полем i полями?
6. Який розмiр бiчних, верхнього i нижнього полiв?
7. Як розмiщують на площинi зображальнi елементи, що стоять, лежать, висять, рухаються?
8. Що таке зоровий та геометричний центр?
9. Як i чим можна об'єднати зображальнi елементи на площинi?

Практична робота № 2. Виконати вправи на органiзацiю робочої площини.

Тема № 3. Елементи композицiї. Ритм. Види ритму.

Що ми називаємо ритмом

Коли виникає ритм

Акцент та iнтервал.

Ритмiчний (метричний) ряд.

Характер ритму.

Види ритму.

Роль ритму у ДПМ.

Лiтература

1. Гребенюк Г. Є. Основи композицiї та рисунка. Київ: Технiка, 2000. 224 с.
2. Гудак В. Основи композицiї – провiдна ланка навчально-методичного процесу пiдготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Житкова Н. Ю. Зимiна С. Б. Композицiя. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посiбник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освiта: теорiя i практика. Київ: Промiнь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основнiй школi. Київ: Шкiльний свiт, 2012. 128 с.

7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
18. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
19. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання для самоконтролю:

Що ми називаємо ритмом?

Дайте приклади в русі, музиці, декоративному мистецтві.

Коли виникає ритм?

Дайте визначення акценту.

Дайте визначення інтервалу.

Що таке «ритмічний ряд»?

Від чого залежить характер ритму?

Яким буває ритм?

Яка роль ритму у ДПМ?

Практична робота № 3. Виконати вправи які ілюструють види ритму.

Тема 4. Симетрія і асиметрія

Визначення симетрії.

Типи симетрії.

Дзеркальна симетрія.

Осьова (розеткова) симетрія.

Гвинтова симетрія.

Асиметрія.

Література

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
2. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.

17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
18. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
19. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Дайте визначення симетрії.
2. Наведіть приклади симетрії у природних формах.
3. Яка роль симетрії у ДПМ?
4. Назвіть основні типи симетрій.
5. Що характерно для дзеркальної симетрії? Наведіть приклади з об'єктів рослинного і тваринного світу.
6. Що характерно для вістової симетрії? Наведіть приклади.
7. Що характерно для гвинтової симетрії? Наведіть приклади.

Практична робота № 4. Виконати вправи на симетрію і асиметрію.

Тема 5. Статика і динаміка.

Визначення статичності.

Геометричні фігури, які відтворюють статичні форми.

Визначення динаміки.

Геометричні фігури, які відтворюють динамічні форми.

Приклади статичності і динаміки з живої природи.

Статика і динаміка у творах ДПМ.

Література

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
2. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу:

[file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)

11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
18. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
19. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Дайте визначення статичності.
2. Які геометричні фігури відтворюють статичні форми.
3. Дайте визначення динаміки.
4. Які геометричні фігури відтворюють динамічні форми?
5. Дайте приклади статичності і динаміки з живої природи.
6. Як проявляється статика і динаміка у співвідношенні форм і величин?
7. Як проявляється статика і динаміка в композиції побудови твору ДПМ?
8. Як проявляється статика і динаміка в ажурності, кольорі, фактурі?

Практична робота № 5. Виконати вправи на статичну і динаміку.

Тема 6. Рівновага

Визначення рівноваги.

Залежність рівноваги від розподілу основних мас композиції відносно її центра або осі.

Рівновага і симетричні форми.

Література

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
2. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf

3. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
18. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
19. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Дайте визначення рівноваги.
2. Від чого залежить рівновага?
3. У яких симетричних формах явно виражена рівновага?

Практична робота № 6. Виконати вправи на рівновагу.

Тема 7. Пропорції і масштаб.

Пропорції.

Пропорційність.

Масштаб.

Література

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
2. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.

17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
18. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академiя мистецтва. Дослiдницькi та науково-методичнi працi. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
19. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Дайте визначення пропорції.
2. Що таке пропорційність?
3. Дайте визначення масштабу.
4. Як позначається масштаб на зменшення та масштаб на збільшення?
5. Коли використовують масштаб на зменшення і на збільшення?

Практична робота № 7. Наочно проілюструвати пропорційність і непропорційність в зображенні предметів побуту. Вправа виконується в техніці аплікації з кольорового паперу.

Тема 8. Контраст, нюанс, акцент.

Визначення контрасту.

Контраст у творах ДПМ: контраст кольору, контраст тону, контраст величин, контраст форм, контраст характеру поверхні.

Нюанс. Акцент.

Література

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
2. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Житкова Н. Ю. Зимiна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf

10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу:
[file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу:
[file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу:
http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
18. Яковлев М. Стилізація та абстрагування – основа моделювання образної виразності. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
19. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Дайте визначення контрасту.
2. Як виражається колірний контраст? Наведіть приклади.
3. Як виражається контраст тону? Наведіть приклади.
4. Як виражається контраст величин? Наведіть приклади.
5. Як виражається контраст фасом? Наведіть приклади.
6. Як виражається характер поверхні? Наведіть приклади.
7. Що таке нюанс?
8. Як проявляється нюанс у кольорі, формі та величині предметів? Наведіть приклади.
9. Що таке акцент?
10. Як можна виділити акцент?
11. Що таке домінанка?

Практична робота № 8. Виконати вправи, які б наочно ілюстрували елементи композиції: контраст, нюанс, акцент. Частково завдання виконується графічно, в кольорі та за допомогою кольорового паперу.

Практична робота № 9. Виконати сітчастий орнамент природного або геометричного мотиву в трьох варіантах: в нюансній теплій гамі,

в контрастній гамі та нюанс ній холодній гамі з використанням акценту. Вправа виконується фарбами (акварель, гуаш).

Тема 9. Лінія, штрих, цятка, пляма, силует, ажурність.

Виразальні засоби композиції.

Лінія – основний засіб композиції. Характер ліній.

Асоціативне сприйняття геометричних фігур.

Штрих як засіб графічного мистецтва.

Цятка (крапка).

Пляма як площинний елемент.

Силует. Ажурність.

Література

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
2. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0

14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
18. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
19. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Перелічіть основні виражальні засоби композиції.
2. Що таке лінія?
3. Якими інструментами наносять лінії?
4. Які за характером бувають лінії?
5. Які асоціації викликають лінії – вертикальні, спіральні, товсті, тонкі?
6. Які асоціації викликають геометричні фігури: коло, овал, квадрат, прямокутник, трикутник?
7. Що таке штрих?
8. Що можна передати штрихом?
9. Як використовується цятка у творах ДПМ?
10. Що таке пляма? Які бувають плями? Яким способом вони утворюються?
11. Що таке силует?
12. Де використовують силует у ДПМ?
13. Що таке ажурність? В яких творах ДПМ вона використовується?
14. Які основні варіанти ажурності?

Практична робота № 10. Виконати рослинний орнамент лінією, штрихом, цяткою, плямою.

Тема 10. Колір і світло у композиції.

Роль кольору у композиції творів ДПМ.

Спектральні кольори. Кольоровий круг.

Хроматичні та ахроматичні кольори. Теплі та холодні кольори.

Властивості кольору.

Утворення похідних кольорів.

Гармонійні кольорові поєднання.

Психологічний та емоційний вплив кольору.

Символіка кольорів.

Світло – важливий образно-художній засіб композиції.

Освітлення форми під різними кутами.

Види освітлення.

Зміна кольору предметів в залежності від характеру штучного освітлення.

Література

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
2. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>

18. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академiя мистецтва. Дослiдницькi та науково-методичнi працi. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
19. Яремків М. Композицiя: творчi основи зображення. навч. посiбник. Тернопiль: Пiдручники i посiбники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Яка роль кольору у композицiї творiв ДПМ?
2. Назвiть спектральнi кольори.
3. Назвiть хроматичнi та ахроматичнi кольори.
4. Якi це теплi та холоднi кольори?
5. Якi властивостi мають хроматичнi кольори?
6. Як утворюються похiднi кольори?
7. Назвiть основнi гармонiчнi поєднання кольорiв.
8. Як впливає колiр на психiчний стан людини? Якi викликає емоцiї?
9. Що символiзує той чи iнший колiр?
10. Яка роль свiтла у композицiї творiв ДПМ?
11. Як освiтлюється i виявляється форма пiд рiзними кутами освiтлення?
12. Назвiть основнi види освiтлення.
13. К змiнюються кольори в залежностi вiд характеру штучного освiтлення?

Практична робота № 11. Виконати орнамент природного мотиву в теплiй, холоднiй i контрастнiй кольоровiй гамi.

Тема 11. Стилiзацiя. Декоративне рiшення рослинних форм.

Джерелом творчостi людини є природа.

Стилiзацiя рослинних форм. Поетапнiсть стилiзацiї.

Декоративне рiшення природних форм рослинного свiту.

Лiтература

1. Гребенюк Г. Є. Основи композицiї та рисунка. Київ: Технiка, 2000. 224 с.
2. Гудак В. Основи композицiї – провiдна ланка навчально-методичного процесу пiдготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Житкова Н. Ю. Зимiна С. Б. Композицiя. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посiбник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освiта: теорiя i практика. Київ: Промiнь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основнiй школi. Київ: Шкiльний свiт, 2012. 128 с.
7. Масол Л. М. Художньо-педагогiчнi технологiї в основнiй школi. Харкiв: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.

8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
18. Яковлев М. Стилізація та абстрагування – основа моделювання образної виразності. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
19. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Що таке стилізація?
2. Назвіть послідовності переробки природних форм на декоративні.
3. Що таке декоративне трактування?

Практична робота № 13. Символізувати, тобто спростити, узагальнити зображення елементів рослинного та тваринного світу: лист каштана, лист суниці, гілочку горобини, лист клена, гроно винограду, квітку соняшника, колосок жита.

Тема 12. Декоративне рішення пластичних форм тваринного світу.
Особливості стилізації пластичних форм тваринного світу.
Декоративне рішення пластичних форм тваринного світу.

Література

1. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.

2. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
3. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
5. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
6. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
9. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
10. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
11. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
12. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
14. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
15. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
16. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
17. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
18. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
19. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. В чому особливості стилізації форм тваринного світу?
2. Назвіть послідовність переробки природних форм тваринного світу на декоративні.

Практична робота № 14. Виконати вправу на декоративне рішення мотиву «листка»: каштана, клена, дуба та побудувати орнаментальну композицію з декоративного листка у заданій геометричній формі. Виконати ескіз дзеркально-симетричної композиції рослинного мотиву.

Практична робота № 15. Виконати вправу на декоративне рішення мотиву «метелик», «птах»

Практична робота № 16. Виконати ескіз декоративно-орнаментальної композиції геометричного мотиву в колі

Практична робота № 17. Закомпонувати плоскі та об'ємні рослини у вільній композиції.

Практична робота № 18. Закомпонувати плоскі та об'ємні рослини у вільній композиції.

Практична робота № 19. Виконати ескіз пейзажної композиції для техніки флористика.

Практична робота № 20. Виконати ескіз сюжетно-тематичної композиції для техніки флористики.

Практична робота № 21. Виконати ескіз вільної урівноваженої, асиметричної, дзеркально-симетричної композиції в прямокутнику.

Практична робота № 22. Виконати ескіз вільної урівноваженої асиметричної, дзеркально-симетричної композиції в квадраті та овалі.

Тема 13. Декоративно-прикладне мистецтво. Традиційні народні ремесла України.

Види декоративного мистецтва. Декоративно-прикладне мистецтво та його види. Декоративно-прикладне мистецтво та його значення в житті людини. Напрямки розвитку декоративно-прикладного мистецтва на Україні. Центри народних промислів на Україні. Традиційні народні ремесла Полтавщини. Майстри народної творчості Полтавщини.

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.

5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. Київ, «Слово», 2009. 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
11. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
12. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
13. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
14. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
15. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
16. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
17. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
18. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
19. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
20. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
21. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Поняття декоративного мистецтва. Декоративно-прикладне мистецтво, яке його значення в житті людини.

2. У яких напрямках здавна розвивалось декоративно-прикладне мистецтво України.
3. Що сприяло розвитку народних ремесел в різних регіонах України.
4. Де на Полтавщині знаходяться відомі центри народних ремесел.

Тема 14. Витинанки.

Історія виникнення витинанок. Історія розвитку силуетних витинанок. Основні види витинанок. Матеріали та інструменти для виготовлення витинанок. Техніки виготовлення витинанок. Технологія виготовлення витинанок.

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І.. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.
11. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
12. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.

15. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
16. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
17. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
18. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
19. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
20. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
21. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
22. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Що таке витинанки, де виникли перші паперові прикраси.
2. Коли паперові витинанки набули значного поширення в українському народному мистецтві.
3. Які інструменти, матеріали використовують для виготовлення витинанок.
4. Які техніки використовують для виготовлення витинанок.
5. На які види поділяються витинанки за технологічними та художніми особливостями.
6. На які види поділяються витинанки за функціональними особливостями.
7. На які групи поділяються настінні витинанки як вид прикрас.

Практична робота № 1. Виконання розеткових витинанок.

Практична робота № 2. Виконання силуетних витинанок.

Практична робота № 3. Виконати сюжетно-тематичну витинанку.

Тема 15. Папір. Способи тонування та наклеювання на різні основи.

Види паперу. Властивості паперу. Барвники та інструменти для тонування паперу. Способи тонування паперу. Способи наклеювання паперу на різні основи.

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.

3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І.. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.
11. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
12. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
16. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
17. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
18. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
19. Сенчук Т. Основи композиції. Метод.посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
20. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>

21. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академiя мистецтва. Дослiдницькi та науково-методичнi працi. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
22. Яремків М. Композицiя: творчi основи зображення. навч. посiбник. Тернопiль: Пiдручники i посiбники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Якi є види та властивостi паперу.
2. Якi iнструменти та фарбуючi речовини можна використовувати для тонування паперу.
3. Якi є способи тонування паперу.
4. Як правильно визначити напрямок волокна у паперу.
5. Якими способами можна наклеювати папiр на паперову та картонну основи.

Практична робота № 4. Завдання: Потонувати папiр рiзними способами.

Тема 16. Паперова та картонна пластика.

Матерiали та iнструменти для технiки паперової пластики. Послiдовнiсть виконання робiт. Технологiя виконання робiт в технiцi паперової пластики.

Лiтература

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львiв, «Свiт», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композицiї та рисунка. Київ: Технiка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композицiї – провiдна ланка навчально-методичного процесу пiдготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зимiна С. Б. Композицiя. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посiбник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освiта: теорiя i практика. Київ: Промiнь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основнiй школi. Київ: Шкiльний свiт, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогiчнi технологiї в основнiй школi. Харкiв: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посiбник. Тернопiль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.

11. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
12. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
16. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
17. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
18. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
19. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
20. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
21. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
22. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Яким вимогам повинен відповідати папір для паперової пластики
2. Які інструменти використовують для виконання рельєфних композицій.
3. В якій послідовності виконують роботи в техніці паперових рельєфів.
4. В якій послідовності виклеюють композиції в техніці паперових рельєфів.
5. Які зображення можна виконувати в техніці паперових рельєфів.

Практична робота № 5. Виконати ескіз декоративної композиції для техніки паперової та картонної пластики.

Практична робота № 6. Виконати декоративну композицію в техніці паперової та картонної пластики.

Практична робота № 7. Виконати квіткову композицію в техніці паперової пластики.

Тема 17. Паперова аплікація.

Аплікація та її види. Матеріали та інструменти для аплікації. Технологія виконання паперових аплікацій.

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу:
file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І.. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.
11. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
12. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу:
http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу:
[file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу:
[file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
16. Принципи та засоби композиції. Режим доступу:
http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
17. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.

18. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
19. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
20. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
21. Яковлев М. Стилiзація та абстрагування – основа моделювання образної виразності. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
22. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Що таке аплікація?
2. На які види поділяється аплікація за своїм змістом та технікою виконання?
3. Які матеріали та інструменти використовують в аплікації?
4. На які етапи поділяється виконання аплікації?

Практична робота № 8. Виконати предметну аплікацію.

Тема 18. Пап'є-маше.

Матеріали та інструменти для виготовлення пап'є-маше. Технологія виклеювання. Вимоги до виклеювання.

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І.. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.

11. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
12. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
16. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
17. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
18. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
19. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
20. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
21. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
22. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Що таке пап'є-маше?
2. Які матеріали використовують для виготовлення пап'є-маше?
3. Що може слугувати основою для виготовлення пап'є-маше?
4. Які етапи виготовлення пап'є-маше?
5. Який папір використовують для виклеювання пап'є-маше?
6. Які клеючі речовини використовують при виконанні пап'є-маше?

Практична робота № 9. Виклеїти в техніці пап'є-маше куряче яйце з подальшим декоративним розписом.

Тема 19. Паперові рельєфи «на ребро».

Види паперових рельєфів. Матеріали та інструменти для техніки «на ребро». Технологія виконання паперових рельєфів «на ребро».

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І.. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.
11. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
12. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
16. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
17. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
18. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.

19. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
20. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
21. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
22. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Що таке рельєф?
2. Які є види паперових рельєфів?
3. Який матеріал використовують для рельєфних композицій?
4. Який матеріал слугує основою для рельєфних композицій «на ребро»?
5. З яких етапів складається виконання робіт в даній техніці?
6. Які зображення можна виконувати в даній техніці?

Практична робота № 10. Виконати орнаментальну розетову композицію в техніці паперової пластики «на ребро».

Тема 20. Флористика. Технологія заготівлі природного матеріалу.

Визначення флористики та особливості даної техніки. Види робіт. Основні вимоги до збирання природного матеріалу. Способи засушування природного матеріалу. Сортування та зберігання природного матеріалу. Матеріали та інструменти для роботи в даній техніці. Технологія виклеювання флористичних композицій.

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І.. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.

9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.
11. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
12. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
16. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
17. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
18. Репіленко Л. Аплікація з природного матеріалу. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – с. 14 – 22.
19. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
20. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
21. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
22. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
23. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Що таке флористика?
2. Яких вимог потрібно дотримуватись при заготівлі рослин?
3. Що характерно для площинного засушування?
4. Які є способи площинного засушування рослинного матеріалу?
5. Що характерно для об'ємного засушування?
6. Які є способи об'ємного засушування?

7. В чому полягає особливість засушування насіння різних плодів і злаків?
8. Де і як потрібно зберігати засушений матеріал?
9. Які інструменти потрібні для роботи в даній техніці?
10. В якій послідовності виклеюється квіткова композиція?
11. Що потрібно враховувати при виклеюванні рослин?

Практична робота № 11. Оформити під скло способом окантовки флористичну композицію з плоских та об'ємних рослинних елементів.

Практична робота № 12. Виконати букетно-квіткову композицію з використанням різних природних матеріалів.

Тема 21. Писанкарство. Українська писанка. Матеріали та інструменти для писанкарства.

Історія писанки та писанкарства. Відродження писанкарства на Україні. Орнаментальні мотиви писанок та символіка писанок. Фарби для писанок. Природні та хімічні барвники. Основні способи і прийоми оздоблення писанок. Технологія воскового розпису. Матеріали та інструменти для писанкарства.

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І.. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.
11. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.

12. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: [http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf obraz mist/Metod obraztv mist 04_18.pdf](http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf)
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
16. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
17. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
18. Репіленко Л. Аплікація з природного матеріалу. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – с. 14 – 22.
19. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
20. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
21. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
22. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
23. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Що таке писанка та писанкарство?
2. В чому полягають особливості орнаментальних мотивів в писанкарстві?
3. Барвники, які використовуються в писанкарстві, та способи їх приготування?
4. Які матеріали, інструменти та пристосування, використовуються в писанкарстві?
5. Як підготувати яйце до воскового розпису?
6. Які особливості виконання писанки в техніці воскового розпису. Організація робочого місця писанкаря?
7. Які особливості таких видів оздоблення писанки як: писанки-дряпанки, писанки-мальованки, декоративної писанки?

Тема 22. Техніка воскового розпису. Писанка-кранпанка.

Нанесення малюнка на яйце. Нанесення воскових ліній писачком. Послідовність фарбування. Зняття воску з писанки. Створення різноманітних орнаментальних мотивів за допомогою крапки.

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І.. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.
11. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
12. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
16. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0

17. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
18. Репіленко Л. Аплікація з природного матеріалу. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – с. 14 – 22.
19. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
20. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
21. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
22. Яковлев М. Стилізація та абстрагування – основа моделювання образної виразності. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
23. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. В якій послідовності фарбується писанка?
2. Які існують способи зняття воску з писанки, їх особливості?
3. Яке значення символу «крапка» на писанці?
4. Які є легенди про символ «крапка»?
5. Що таке «капанка», походження назви?
6. Які є способи нанесення крапок на поверхню яйця?

Практична робота № 13. Навчитися правильно виконувати поділ поверхні яйця та наносити воскові лінії на його поверхню.

Практична робота № 14. Виконати багатоколірну писанку-крапанку за власним ескізом.

Тема 23. Символи в писанкарстві. Символіка рослинних та геометричних орнаментальних мотивів в писанкарстві.

Поняття про символ. Характерні особливості орнаментів та символіка їх значення та графічне позначення.

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.

6. Луцан Н.І.. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.
11. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
12. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
13. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
14. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
15. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
16. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
17. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
18. Репіленко Л. Аплікація з природного матеріалу. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – с. 14 – 22.
19. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
20. Сенчук Т. Основи композиції. Метод. посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
21. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
22. Яковлев М. Стилізація та абстрагування – основа моделювання образної виразності. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
23. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Яка роль Води у давніх віруваннях народу?
2. Яке графічне зображення символу Води?
3. Яке значення символу Вогню?
4. Як графічно позначається вогонь на писанках?
5. Як позначається Сонце на писанках?
6. Які є рослинні писанкові мотиви і що вони символізують?
7. Яке значення символу «дерево життя» на писанках?
8. Яке значення символів «трикутник», «трійця», «тризуб»?

Практична робота № 15. Виконати писанки геометричного та рослинного орнаментального мотиву.

Практична робота № 16. Виконати писанку з символами «Хрест» «Сонця», «Зорі». «трикутник», «трійця», «тризуб» та інш.

Практична робота № 17. Виконати писанку з зооморфним мотивом.

Тема 24. Художні розписи. Петриківський розпис.

Декоративний розпис. Українське народне малювання. Петриківський декоративний розпис та його особливість. Технологія петриківського розпису. Матеріали, інструменти для розписів. Робота над малюнком-ескізом. Підлаковий розпис на дереві.

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.
9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В. Декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 64с.

11. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.
12. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
13. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
14. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
15. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
16. Пенова В.П. Рисуем карандашом. Харків: Книжний клуб, 2008. 110 с.
17. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
18. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
19. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
20. Репіленко Л. Аплікація з природного матеріалу. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – с. 14 – 22.
21. Ружицький В.А., Малиніна А.О. Основи Петриківського розпису: навч.-метод. посібник. Харків.: «Скорпіон», 2003. 49с.
22. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
23. Сенчук Т. Основи композиції. Метод.посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
24. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
25. Яковлев М. Стилзація та абстрагування – основа моделювання образної виразності. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
26. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Яка символіка народного розпису?
2. В чому особливість петриківського розпису?
3. Який характер орнаментальних мотивів та техніки письма петриківського розпису?
4. Які фарби та інструменти використовуються для виконання розписів?

5. Які назви мають основні мазки Петриківського розпису?

6. Як виконуються основні мазки?

Практична робота № 18. Виконати вправи на засвоєння основних мазків петриківського розпису.

Практична робота № 19. Виконати зображення різноманітного листя за допомогою простих мазків. Виконати вправи на вивчення «перехідного мазка».

Практична робота № 20. Виконати композиції розпису, що складаються із квітів, листя, стебел та дрібних елементів.

Практична робота № 21. Виконати зображення птаха засобами петриківського розпису.

Практична робота № 22. Виконати писанку – мальованку. Мотив за вибором (рослинний, рослинно-зооморфний, сюжетний, пейзажний)

Практична робота № 23, 24. Створення творчих робіт та виконання їх в різних текстильних техніках (вільний розпис, холодний батик)

Розділ III. Малюнок

Тема 1. Перспективне малювання.

Характеристика матеріалів та інструментів. Основи спостережної перспективи. Метод візування. Закони перспективи. Лінійно-конструктивний аналіз форм і перспективна побудова малюнку. Конструктивні, пропорційні та ритмічні особливості зображення гіпсової розетки. Принципи побудови багатофігурних композицій. Визначення об'ємної форми предметів світлотінню, детальне опрацювання тоном.

Література

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів, «Світ», 1992. с. 9-24.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. Київ: Техніка, 2000. 224 с.
3. Гудак В. Основи композиції – провідна ланка навчально-методичного процесу підготовки митця. Режим доступу: file:///C:/Users/Home/Downloads/had_2010_3_10.pdf
4. Житкова Н. Ю. Зиміна С. Б. Композиція. Київ: КНУБА, 2008. 120 с.
5. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти. навч. посібник. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Луцан Н.І.. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. – Київ, «Слово», 2009. – 172 с.
7. Масол Л. М. Загальна мистецька освіта: теорія і практика. Київ: Промінь, 2006. 432 с.
8. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі. Київ: Шкільний світ, 2012. 128 с.

9. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі. Харків: Вид-во «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
10. Мельник В. Декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 64с.
11. Мельник В.М., Трач С.К. Витинанки на уроках образотворчого мистецтва: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2004. 97 с.
12. Михайленко В. Є. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення). Київ: Каравела, 2004. 304 с.
13. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf
14. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
15. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво: Словник-довідник. Тернопіль: Навчальна книга, 2003. 124 с.
16. Пенова В.П. Рисуем карандашом. Харків: Книжный клуб, 2008. 110 с.
17. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів. Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
18. Принципи та засоби композиції. Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k1240&T=02_1&lng=1&st=0
19. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна і мистецька. Тернопіль: Навчальна книга, 2005. 360 с.
20. Репіленко Л. Аплікація з природного матеріалу. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – с. 14 – 22.
21. Ружицький В.А., Малиніна А.О. Основи Петриківського розпису: навч.-метод. посібник. Харків.: «Скорпіон», 2003. 49с.
22. Савчин Г. В. Ясеницька Ж. В. Композиція. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка. 2013. 62 с.
23. Сенчук Т. Основи композиції. Метод.посібн. Київ: Промінь, 2004. 78 с.
24. Теорії композиції. Режим доступу: <https://helpiks.org/2-120672.html>
25. Яковлев М. Стилiзацiя та абстрагування – основа моделювання образної виразностi. Українська академія мистецтва. Дослідницькі та науково-методичні праці. Київ, 2011. Вип. 18. С.188–197.
26. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. навч. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Питання до самоконтролю:

1. Які задачі стоять перед художником у зображенні натури?

2. Назвіть основні етапи ведення малюнку?
3. Що таке метод візування?
4. Як потрібно тримати олівець при малюванні і на якій відстані від мольберта потрібно знаходитись?
5. Назвіть основні закони перспективи?
6. Особливості перспективної побудови конструкцій об'ємних тіл?

Практична робота № 1. Зобразити куб на площині столу.

Практична робота № 2. Зобразити циліндр на площині столу.

Практична робота № 3. Виконати малюнок кулі на площині столу.

Практична робота № 4. Виконати малюнок групи геометричних тіл на площині столу.

Практична робота № 5. Виконати рисунок групи гіпсових геометричних тіл на тлі драпірування.

Практична робота № 7. Виконати рисунок гіпсової вази на тлі драпірування.

Практична робота № 8. Виконати рисунок гіпсової розетки на тлі драпірування.

Практична робота № 9. Виконати рисунок натюрморту з 2-3х побутових предметів.

Практична робота № 10, 11. Виконати рисунок натюрморту із побутових предметів на тлі темного та світлого драпірування.

Практична робота № 12. Виконати рисунок натюрморту із побутових предметів на тлі освітлення.

Практична робота № 13. Виконати рисунок натюрморту з побутових предметів на тлі гіпсової розетки з рослинним орнаментом.

4. Завдання для самостійної роботи.

Мета самостійної роботи здобувача: Самостійне вивчення частини програмного матеріалу, закріплення знань із навчального розділу «Живопис», удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності, випробування здібностей майбутнього фахівця до самостійного засвоєння теоретичних знань, практичних умінь та навичок.

Самостійна робота № 1

Мета: Вивчення умов емоціональної виразності ахроматичних композицій

Завдання: Побудова світлових діапазонів ахроматичних тонів

Хід практичної роботи:

1. Підготовка інструментів та вибір матеріалів
2. Вибір мотиву

3. Побудова схем світлових діапазонів ахроматичних тонів

Самостійна робота № 2

Мета: Ознайомлення з закономірностями побудови ахроматичної монокомпозиції

Завдання: Створення ескізів ахроматичної монокомпозиції.

Хід практичної роботи:

1. Підготовка інструментів та вибір матеріалів
2. Замальовки рослин та квітів
3. Графічні та тональні пошуки варіантів .

Самостійна робота № 3.

Мета: Вивчення емоціональної виразності тону на практиці.

Завдання: Створення ескізу ахроматичної композиції на тему «Вазон»

Хід практичної роботи

1. Підготовка інструментів та вибір матеріалів
2. Робота з аналогами
3. Створення варіантів

Самостійна робота № 4.

Мета: Вивчення емоціональної виразності тону на практиці

Завдання: Створення ескізу ахроматичної композиції на тему «Вазон»

Хід практичної роботи:

1. Підготовка інструментів та вибір матеріалів
2. Доопрацювання обраного варіанту

Самостійна робота № 5.

Мета: Ознайомлення із загальними якостями кольору

Завдання: Побудова замкнутого кольорового тіла

Хід практичної роботи:

1. Підготовка інструментів та вибір матеріалів
2. Побудова схеми замкнутого кольорового тіла

Самостійна робота № 6.

Мета: Вивчення шкали хроматичних кольорів

Завдання: Побудова кольорового кола

Хід практичної роботи:

1. Підготовка інструментів та вибір матеріалів
2. Створення хроматичних кольорів
3. Побудова схеми замкнутого кольорового тіла

Самостійна робота № 7.

Мета: Вивчення емоційних можливостей кольору

Завдання: Створення ескізів гармонійного поєднання кольорів

Хід практичної роботи:

1. Підготовка інструментів та вибір матеріалів
2. Вибір кольорів
3. Гармонізація кольорів і створення ескізів

Самостійна робота № 8.

Мета: Використання емоційних можливостей кольору на практиці

Завдання: Створення ескізу композиції із хроматичних кольорів

Хід практичної роботи:

1. Підготовка інструментів та вибір матеріалів
2. Створення варіантів

Самостійна робота № 9.

Мета: Вивчення принципів побудови монокомпозиції

Завдання: Трансформація побутових предметів

Хід практичної роботи:

1. Підготовка інструментів та вибір матеріалів
2. Способи трансформації предметів

Самостійна робота № 10.

Мета: Вивчення принципів побудови монокомпозиції

Завдання: Створення ескізу монокомпозиції із хроматичних кольорів

на тему «Натюрморт»

Хід практичної роботи:

1. Підготовка інструментів та вибір матеріалів
2. Робота з аналогами

Самостійна робота № 11.

Мета: Використання емоційних можливостей кольору на практиці

Завдання: Створення ескізу композиції із хроматичних кольорів

на тему «Натюрморт»

Хід практичної роботи:

1. Підготовка інструментів та вибір матеріалів
2. Створення варіантів.
3. Робота над обраним варіантом
4. Доопрацювання обраного варіанту

Мета самостійної роботи здобувача: Самостійне вивчення частини програмного матеріалу, закріплення знань із навчального розділу «Декоративна композиція», удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності, випробування здібностей майбутнього фахівця до самостійного засвоєння теоретичних знань, практичних умінь та навичок.

Самостійна робота № 1. Особливості формоутворюючих елементів об'єкту дизайну та їх вплив на композиційну організацію форми.

Мета: закріпити знання з основних елементів дизайну. Повторити закони композиції. Розвивати творчі здібності.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Основні елементи формоутворення в дизайні?
2. Пригадайте основні закони композиції?
3. Які прийоми та засоби композиції допомагають організовувати площину?
4. Від чого залежить композиція?
5. В чому полягає взаємозв'язок елементів в композиції?

Практичне завдання: Закінчення роботи

Самостійна робота № 2. Відтворення стилізованого зображення природної форми через декілька різновидів крапки.

Мета: закріпити знання з основних елементів дизайну. Повторити закони композиції. Розвивати творчі здібності.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Від чого залежить композиція?
2. В чому полягає взаємозв'язок елементів в композиції?
3. Основні елементи формоутворення в дизайні?
4. Пригадайте основні закони композиції?
5. Які прийоми та засоби композиції допомагають організовувати площину?

Практичне завдання: Закінчення роботи

Самостійна робота № 3. Конструктивна формалізація природної форми за допомогою ліній.

Мета: закріпити знання з основних елементів дизайну. Повторити закони композиції. Розвивати творчі здібності.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Основні елементи формоутворення в дизайні?
2. Пригадайте основні закони композиції?
3. Які прийоми допомагають створювати стилізацію?
4. Від чого залежить композиція?
5. В чому полягає взаємозв'язок елементів в композиції?

Практичне завдання: Закінчення роботи

Самостійна робота № 4. Перехід форми у пляму, силует.

Мета: закріпити знання з основних елементів дизайну. Повторити закони композиції. Розвивати творчі здібності.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Від чого залежить композиція?
2. В чому полягає взаємозв'язок елементів в композиції?
3. Основні елементи формоутворення в дизайні?
4. Пригадайте основні правила переходу у пляму?

5. Які прийоми та засоби композиції допомагають організовувати площину?

Практичне завдання: Закінчення роботи

Самостійна робота № 5. Поєднання різноманітних графічних засобів, включаючи тон і фактуру.

Мета: закріпити знання з основних елементів дизайну. Повторити закони композиції. Розвивати творчі здібності.

1 Від чого залежить композиція?

2 В чому полягає взаємозв'язок елементів в композиції?

3 Основні елементи формоутворення в дизайні?

4 Пригадайте основні закони композиції?

5 Які прийоми та засоби композиції допомагають організовувати площину?

Практичне завдання: Закінчення роботи

Самостійна робота № 6. Закономірності композиційного формоутворення.

Мета: закріпити знання з основних елементів дизайну. Повторити закони композиції. Розвивати творчі здібності.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Від чого залежить композиція?

2. В чому полягає взаємозв'язок елементів в композиції?

3. Основні елементи формоутворення в дизайні?

4. Пригадайте основні закони композиції?

5. Які прийоми та засоби композиції допомагають організовувати площину?

Практичне завдання: Закінчення роботи

Самостійна робота № 7. Трансформація образу графічними засобами.

Мета: закріпити знання з основних елементів дизайну. Повторити закони композиції. Розвивати творчі здібності.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1 Основні елементи формоутворення в дизайні?

2 Пригадайте основні закони композиції?

3 Які прийоми та засоби композиції допомагають організовувати площину?

Практичне завдання: Закінчення роботи

Самостійна робота № 8: Дія законів зорових ілюзій в процесі формоутворення.

Мета: закріпити знання з основних елементів дизайну. Повторити закони композиції. Розвивати творчі здібності.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Від чого залежить композиція?

2 Основні елементи формоутворення в дизайні?

3. Пригадайте основні закони зорових ілюзій?

4. Які прийоми та засоби композиції допомагають організовувати площину?

Практичне завдання: Закінчення роботи

Самостійна робота № 9, 10. Символіка кольорового рішення. Традиційні, національні кольори в дизайн об'єктах. Стилiзація в локальнi кольори.

Мета: закріпити знання з основних елементів дизайну. Повторити закони композиції. Розвивати творчі здібності.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Основні елементи формоутворення в дизайні?
2. Пригадайте основні закони композиції?
3. Які прийоми та засоби композиції допомагають організовувати площину?
4. В чому полягає взаємозв'язок елементів в композиції?

Практичне завдання: Закінчення роботи

Самостійна робота № 11, 12. Проектування малих форм з використанням образу тварин, птахів, комах (за допомогою трансформації в знак) Розробка товарного знаку для заданого підприємства

Мета: закріпити знання з основних елементів дизайну. Повторити закони композиції. Розвивати творчі здібності.

Питання, що виносяться на самостійне вивчення:

1. Основні елементи формоутворення в дизайні?
2. Пригадайте основні закони композиції?
3. Які прийоми та засоби композиції допомагають організовувати площину?

Практичне завдання: Закінчення роботи

Самостійна робота № 13

Тема: Засвоєння технік вільного розпису

Мета: оволодіння практичними навичками створення власних робіт та виконання їх у різних текстильних техніках

Завдання 1. Розробити ескіз композиції в колі діаметром 15 см. (вільний розпис)

Хід практичної роботи:

Пошук ідеї, вибір теми, виконання в розмірі олівцем ескізу, вирішення в кольорі.

Виконати роботу в матеріалі.

Прилади та матеріали: папір, олівці, фарби для ескізу, солоний розчин для обробки тканини, підрамник, тканина, скляна трубочка з резервуючою сумішшю, фарби для тонування суміші, барвники, пензлі, ємкості для барвників і води, палітра для змішування кольорів.

Завдання 2. Розробити ескіз композиції у ромбі (вузликовий батик)
Хід практичної роботи:

Пошук ідеї, вибір теми, виконання в розмірі олівцем ескізу, вирішення в кольорі.

Відбілювання кольорових плям та ефект контрасту.

Варіанти кольорових співвідношень.

Виконати роботу в матеріалі.

Прилади та матеріали: папір, олівці, фарби для ескізу, солоний розчин для обробки тканини, підрамник, тканина, скляна трубочка з резервуючою сумішшю, фарби для тонування суміші, барвники, пензлі, ємкості для барвників і води, палітра для змішування кольорів.

Завдання 3. Розробити ескіз композиції на поєднання яскравих кольорів основного зображення з ахроматичним фоном з використанням букв (слів) як елементу композиції,

Хід практичної роботи:

Пошук ідеї, вибір теми, виконання в розмірі ескізу олівцем, вирішення в кольорі.

Виконати роботу в матеріалі. 30х30 см.(холодний батик)

Прилади та матеріали: папір, олівці, фарби для ескізу, підрамник, тканина, скляна трубочка з резервуючою сумішшю, фарби для тонування суміші, барвники, пензлі, ємкості для барвників і води, палітра для змішування кольорів.

Самостійна робота № 14

Тема: Засвоєння технік виготовлення ляльок - мотанок

Мета: оволодіння практичними навичками створення власних робіт та виконання їх у різних техніках, удосконалити процес виготовлення ляльки - оберега.

Завдання 1. Виготовлення ляльки - мотанки «Берегиня»

Хід практичної роботи:

Розробити технологічні карти виготовлення ляльки

Опрацювати інструменти та матеріали

Підібрати дизайн одягу ляльки

Створити ляльку «Берегиню» згідно з обраною технологією

Прилади та матеріали: види тканин, ножиці; голка, нитки різних видів, бісер, тасьма, штучні квіти, каркас для пано, зразки готових виробів, кольорові ілюстрації

Завдання 2. Виготовлення ляльки - оберега «Нитянка»

Хід практичної роботи:

Розробити технологічні карти виготовлення ляльки

Опрацювати інструменти та матеріали

Підібрати різнокольорові нитки відповідну до дизайну ляльки

Створити ляльку «Нитянку» згідно з обраною технологією

Прилади та матеріали: ножиці; лекало, голка, нитки різних видів та кольорів, , зразки готових виробів, кольорові ілюстрації.

Мета самостійної роботи здобувача: Самостійне вивчення частини програмного матеріалу, закріплення знань із навчального розділу «Малюнок», удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності, випробування здібностей майбутнього фахівця до самостійного засвоєння теоретичних знань, практичних умінь та навичок.

Самостійна робота № 1

Тема: Зображення простих геометричних тіл.

Мета: Оволодіння здобувачами об'єктивними законами побудови форми на площині, оволодіння навичками зображення на площині паперу.

Завдання 1. Зображення предметів прямокутної форми: коробка сірників, книга тощо

Хід самостійної практичної роботи:

1. Аналіз постановки зображуваних предметів.
2. Компанування зображення на аркуші паперу.
3. Лінійно-конструктивна побудова.
4. Світло-тіньове моделювання форми.
5. Деталізація.
6. Узагальнення.

Прилади та матеріали: планшет, папір, графітні олівці, гумка.

Завдання 2. Зображення предметів циліндричної форми: катушки ниток, відра в різних ракурсах.

Хід самостійної практичної роботи:

1. Аналіз постановки зображуваних предметів.
2. Компанування зображення на аркуші паперу.
3. Лінійно-конструктивна побудова.
4. Світло-тіньове моделювання форми.
5. Деталізація.
6. Узагальнення.

Прилади та матеріали: планшет, папір, графітні олівці, гумка.

Завдання 3. Зображення предметів сферичної форми: курячого яйця, мотка ниток.

Хід самостійної практичної роботи:

1. Аналіз постановки зображуваних предметів.
2. Компанування зображення на аркуші паперу.
3. Лінійно-конструктивна побудова.
4. Світло-тіньове моделювання форми.

5. Деталізація.
6. Узагальнення.

Прилади та матеріали: планшет, папір, графітні олівці, гумка.

Самостійна робота № 2

Тема: Зображення простих натюрмортів із побутових предметів

Мета: Оволодіння студентами об'єктивними законами побудови форми на площині, оволодіння навичками зображення на площині паперу

Завдання 4. Зображення натюрмарту із двох побутових предметів на деталізацію.

Хід самостійної практичної роботи:

1. Аналіз постановки зображуваних предметів.
2. Компанування зображення на аркуші паперу.
3. Лінійно-конструктивна побудова.
4. Світло-тіньове моделювання форми.
5. Деталізація.
6. Узагальнення.

Прилади та матеріали: планшет, папір, графітні олівці, гумка.

Завдання 5. Зображення натюрмарту із чотирьох предметів (посуд та фрукти) на деталізацію.

Хід самостійної практичної роботи:

1. Аналіз постановки зображуваних предметів.
2. Компанування зображення на аркуші паперу.
3. Лінійно-конструктивна побудова.
4. Світло-тіньове моделювання форми.
5. Деталізація.
6. Узагальнення.

Прилади та матеріали: планшет, папір, графітні олівці, гумка.

Завдання 6. Зображення натюрмарту із букетом на деталізацію

Хід практичної роботи:

1. Аналіз постановки зображуваних предметів.
2. Компанування зображення на аркуші паперу.
3. Лінійно-конструктивна побудова.
4. Світло-тіньове моделювання форми.
5. Деталізація.
6. Узагальнення.

Прилади та матеріали: планшет, папір, графітні олівці, гумка.

Самостійна робота № 3

Тема: Зображення складних натюрмортів із драпіруванням.

Мета: Оволодіння здобувачами об'єктивними законами побудови форми на площині, оволодіння навичками зображення на площині паперу

Завдання 7. Зображення складного натюрморту із драпіруванням та предметом комбінованої форми.

Хід практичної роботи:

1. Аналіз постановки зображуваних предметів.
2. Компанування зображення на аркуші паперу.
3. Лінійно-конструктивна побудова.
4. Світло-тіньове моделювання форми.
5. Деталізація.
6. Узагальнення.

Прилади та матеріали: планшет, папір, графітні олівці, гумка.

Завдання 8. Зображення складного натюрморту із драпіруванням та скляною вазою.

Хід практичної роботи:

1. Аналіз постановки зображуваних предметів.
2. Компанування зображення на аркуші паперу.
3. Лінійно-конструктивна побудова.
4. Світло-тіньове моделювання форми.
5. Деталізація.
6. Узагальнення.

Прилади та матеріали: планшет, папір, графітні олівці, гумка.

Завдання 9. Зображення складного натюрморту із драпіруванням та куманцем.

Хід практичної роботи:

1. Аналіз постановки зображуваних предметів.
2. Компанування зображення на аркуші паперу.
3. Лінійно-конструктивна побудова.
4. Світло-тіньове моделювання форми.
5. Деталізація.
6. Узагальнення.

5. Питання до заліку

Живопис:

1. Різновиди живописних технік. Види живопису. Закономірності колориту.
2. Визначення поняття «абрис» та «акцент» в живописному творі. Визначення поняття терміну «експресія» в живопису.
3. Взаємозв'язок між ідеєю картини, її змістом та формою. Розкрити

поняття художнього образу в живописному творі. Учбові та творчі завдання живопису. Різниця між поняттям «манера» і «манірність», «натура» і «натуралізм».

4. Масляний живопис, темпера, акварель та гуаш – порівняльний аспект.
5. Розвиток пейзажного жанру в українському живописі ХІХ ст.
6. Етапи розвитку українського іконопису доби середньовіччя.
7. Малярська творчість Т.Г. Шевченка
8. Сутність поняття станковий живопис, монументальний живопис.
9. Плановість. Сюжетний, оптичний і композиційний центр. Сила кольору, тональні і світлові акценти.
10. Процес роботи при багатошаровій системі олійного живопису.
11. Творче надбання Т. Яблонської.
12. Види та жанри образотворчого мистецтва, його засоби виразності.
13. Художні матеріали образотворчого мистецтва та особливості роботи з ними.
14. Перспектива, як основа реалістичного зображення, її види та особливості. Основні закони перспективи.
15. Малювання овочів і фруктів у перспективі кольору.
16. Методика зображення рослин у кольорі у фронтальній та кутовій перспективах.
17. Колір та його властивості. Контрастні та гармонійні поєднання кольорів.
18. Живопис, його види, образотворчі засоби, матеріали.
19. Особливості композиції дитячих малюнків.
20. Особливості роботи гуашшю та акварельними фарбами.
21. Методика зображення метеликів у кольорі.
22. Ахроматичні, хроматичні та додаткові кольори.
23. Методика зображення квітів у кольорі.
24. Методика зображення листя дерев кольоровими матеріалами.
25. Методика зображення комах у кольорі.
26. Поняття про колір та його властивості.
27. Малювання форм тваринного світу, зокрема тварин у кольорі.
28. Основні закони кольорознавства.
29. Малювання форм тваринного світу, зокрема птахів у кольорі.
30. Лесировочна техніка поетапного живопису (акварель).
31. Методика стилізації декоративного натюрморту.
32. Види натюрморту.
33. Що таке загальний кольоровий тон в картині.

34. Контраст, нюанс та їх роль у живопису.
35. Що таке монохромне рішення у живописі
36. Якими засобами живопису вирішуються задача передачі середовища,
37. Об'єму, декоративно-площинного рішення натури.
38. Які задачі вирішуються в техніці гризайль.
39. Задачі кольорового та тонового етюдів
40. Задачі короткочасного пошукового етюд
41. Функція тону в живопису. Що таке колорит.
42. Які властивості мають гуашеві фарби. Порівняти технічні можливості акварельних та гуашевих фарб.
43. Для яких задач краще підходить техніка «по сирому», а для яких задач підходить техніка пуантилізму.
44. Що таке кольорове відношення.
45. Мистецтво в Україні: архітектура, живопис, малюнок (друга пол. XIX - поч. XX)
46. Розвиток живопису на Україні в XIX ст.
47. Голландська живопис. Натюрморт.
48. Натюрморт у Імпресіонізмі.
49. Натюрморт в напрямку Кубізм та Кубофутурізм.
50. Натюрморт у техніці натюрморт - колаж.

Декоративна композиція:

1. Поняття про композицію. Основні закони, правила, прийоми та засоби композиції.
2. Принцип «золотого перетину».
3. Композиційний прийом.
4. Масштаб і масштабність.
5. Взаємозв'язок масштабу і пропорцій.
6. Контраст. Нюанс.
7. Метричний повтор. Ритм.
8. Колірна композиція. Тіні і пластика.
9. Тенденції формоутворення деяких промислових виробів.
10. Фактори, що впливають на формоутворення.
11. Категорії композиції.
12. Властивості і якості композиції.
13. Закономірності композиції. Засоби композиції.
14. Прийоми і методи роботи над композицією. Тектоніка.
15. Об'ємно-просторова структура.
16. Цілісність форми. Підпорядкованість елементів.

17. Композиційна рівновага. Симетрія. Асиметрія. Динамічність. Статичність.
18. Єдність характеру форми.
19. Відповідність матеріалу формі і призначенню виробу.
20. Оцінка композиції і стилю. Оцінка естетичного рівня аналізованих виробів.
21. Колористика. Загальні відомості. Психологічний вплив кольору і світла.
22. Кольорові гармонії. Світло і колір.
23. Основні принципи в художньому конструюванні. Семіотика.
24. Стилiзація. Можливість і необхідність стилізації форми.
25. Аплікативний пошук комбінаторних рішень. Декоративна комбінаторика.
26. Пошук декоративно-комбінаторного елемента на основі геометричних фігур.
27. Об'ємно-просторова комбінаторика. Фактори форми.
28. Найпростіші засоби образотворчої мови. Методи наочного зображення.
29. Система використання народних ремесел у роботі з дітьми.
30. Охарактеризуйте осередки виготовлення народної кераміки в Україні.
31. В чому полягає різниця в роботі вихователя з дітьми різних вікових категорій на заняттях з декоративно мистецтва.
32. Назвати найбільш відомі художні промисли України.
33. Історія розвитку декоративно-прикладного мистецтва в Україні.
34. Основні принципи навчання декоративно-прикладному мистецтву у дитячому садку.
35. Специфіка занять з декоративно мистецтва, їх структура.
36. Національні особливості різьблення в Україні.
37. Види декоративного різьблення.
38. Техніка та прийоми геометричного та рельєфного різьблення.
39. Види мозаїки з деревини.
40. Декорування кераміки за допомогою глазурі.
41. Декорування кераміки за допомогою солі.
42. Різновиди сучасної кераміки. Використання її в побуті та на виробництві.
43. Прийоми декоративного розпису кераміки.
44. Орнаментація кераміки в різних осередках народного мистецтва України.

45. Мистецтво Опішні.
46. Старовинні писанки та їх декорування.
47. Зробити порівняльний аналіз мальованки та писанки.
48. Дряпанки і капанки.
49. Семантика писанкарства.
50. Види розпису тканини. Матеріали та інструменти.
51. Перерахувати й охарактеризувати різновиди форм організації декоративної діяльності дітей.
52. Технології Петриківського розпису.
53. Витинанка як елемент народної творчості.
54. Петриківський розпис: семантика та колорит декоративної композиції

Малюнок:

1. Зображення плоских та об'ємних предметів за допомогою перспективи.
2. Метод візування, його значення в процесі малювання.
3. Малюнок, його види, образотворчі засоби, матеріали.
4. Особливості роботи м'якими графічними матеріалами.
5. Методика малювання умовно-плоских предметів простої і складної форми.
6. Фронтальне і перспективне положення.
7. Види предметного зображення. Різноманітність предметних малюнків за змістом.
8. Основні закони лінійної та повітряної перспективи.
9. Мистецтво графіки.
10. Матеріали та приладдя для роботи у графічній техніці.
11. Основні закони світлотіньового моделювання.
12. Поняття про малюнок, його види й образотворчі засоби.
13. Малювання умовно-плоских предметів у фронтальному та кутовому положенні..
14. Загальні поняття і методи перспективного зображення.
15. Зображення предметів конічною та циліндричною форми у перспективі.
16. Правила зображення об'ємних предметів прямокутної форми у перспективі..
17. Зображення кулі та предметів кулястої форми у перспективі.
18. Послідовність виконання олівцем натюрморту гіпсових геометричних тіл.
19. Зображення предметів комбінованої форми у перспективі.
20. Малювання овочів і фруктів у перспективі графічними матеріалами.

21. Основні етапи роботи над академічним малюнком. Загальні принципи.
22. Основні методи та прийоми роботи у малюнку.
23. Довготривалий, короткочасний малюнок та начерки (порівняльний аспект).
24. Малювання по пам'яті та малювання з уяви.
25. Основні поняття про перспективу, перспектива геометричних тіл, перспектива розподілу на частини. Перспектива міського пейзажу.
26. Особливості роботи пером, пензлем, очеретиною, фломастером. Поєднання акварельного та штрихового малюнку пером і тушшю. Акварель по-волоному та штриховий малюнок
27. Зображальні засоби передачі повітря в академічному малюнку.
28. Перспектива повітряна. Побудова віддзеркалення у воді.
29. Живописне та графічне надбання Т. Шевченка.
30. Г. Нарбут – засновник нової школи української графіки.
31. Узагальнення та деталізація малюнка. Перегляд головного і другорядного, вибір і постановка акценту в малюнку форми з натури.
32. Поняття руху та ритмів на картинній площині. Визначити поняття динаміки у малюнку.
33. Що таке фактура , її особливості у малюнку.
34. У чому різниця між поняттями начерк і замальовка.
35. Завдання короткострокового (короткочасного) пошукового етюд.
36. Малювання тварин графічними матеріалами.
37. Тривалий та короткочасний малюнок, його ціль та задача.
38. Малювання птахів графічними матеріалами.

6. Інформаційні джерела

Основна

1. Антіпова М. Г. Школа малювання. Київ : Країна Мрій, 2010. 144 с.: іл.
2. Запаренко В. С. Енциклопедія юного художника . Київ : Нац. кн. проект, 2010. 240 с.
3. Калініченко О.В. Практикум з композиції. Ч.1.: посіб. Київ : НАУ, 2006. 104 с.
4. Касьян Т. К. Композиція. Черкаси : вид-во ЧНУ, 2012. 88 с.
5. Лучшие уроки. Рисуем акварелью / пер.с англ. Л. Степановой. М.: АСТ, 2014. 80 с.: Ил.
6. Марковська А.А. Малюємо тварин. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с: іл.

7. Михайленко В. Є. Основи композиції. Київ: Каравелла, 2008. 304 с.
8. Пенова В. П. Малюємо натюрморт. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96с. іл
9. Пенова В.П. Малюємо рослини. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. 96 с.: іл.
10. Поліщук Л. К. Основи об'ємно-просторової композиції. Ів. Фр.: вид-во ІФНТУНГ, 2010. 100 с.
11. Полный курс живописи и рисунка. Основы живописи/ Перевод Вартова О.– С.-Петербург, изд-во: АОЗТ «Венсант», 1994. 128 с.: ил.
12. Складенко В.М., Шуклінова А.С., Сядро В.В. Українські традиції і звичаї: для дітей середнього шкільного віку. Харків: Фоліо. 2006. 318 с.
13. Сухорукова Г.В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних закладах. Підручник. Київ: Видавничий дім « Слово», 2013. 376 с: іл.

Допоміжна

1. Бітюкова О. Тестові завдання з образотворчого мистецтва. *Початк. шк.* 2011. № 10. С. 32-34
2. Крошо Э. Как рисовать. Акварель: Пошаговое руководство для начинающих/ Элвин Крошо.; пер.с англ. А.М. Дубах.– М.: Астрель: АСТ, 2010. 96 с.: ил.
3. Левейлль П. Эмоциональный портрет /П.Левейлль, пер. с англ.: Худ. обл. М.В.Драко. Мн.: ООО «Попурри», 2001. – 2-е изд. 128 с.: ил. (Серия «Школа рисования»).
4. Молумен Стенли. Рисуем пейзаж / Молумен Стенли / Пер. с англ.: А.Ф.Зиновьев. Мн.: ООО «Попурри», 2003. – 2-е изд. 144 с.: ил. (Серия «Школа рисования»).
5. Руссинг Хеннес. Полный курс масляной живописи/ Перевод Карпова Е. - Изд-во Внешсигма, Минск, 1998. 120 с.
6. Солодка О. Малюнок одним розчерком. Розміщення. Поділ на частини. *Початк. освіта* (Шк. світ). 2014. № 9. С. 41-44.
7. Эдвардс Б. Цвет / Б. Эдвардс, пер.с англ. Ю.Е. Анреева. – 2-е изд. Минск.: ООО «Попурри», 2013. 224с.: ил.

7. Додаткові ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. К. : 2012. 69 с. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. К. 2012. 69 с. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazoviy-komponent-doshkilnoyi-osviti-na-sajt-ostatochnij.pdf>
2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України; <http://www.mon.gov.ua/>

3. Сайт Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди; <http://www.pu.ac.kharkov.ua/>
4. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського; <http://nbuv.gov.ua/>
5. Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського; <http://www.dnpb.gov.ua/>
6. Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка; <http://korolenko.kharkov.com/>
7. Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном; <http://www.osvita.org.ua/>
8. Офіційний сайт Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації; <http://guonkh.gov.ua/>
9. Бібліотека Гумер – гуманитарные; <http://www.gumer.info/>
10. http://osvita.ua/school/lessons_summary/fine_art/ Освіта.UA

Навчальне видання

Укладач:

Давидова Марина Олександрівна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичної роботи з дисципліни

«Практикум з образотворчого мистецтва»

для здобувачів вищої освіти другого(магістерського) рівня 1,2-го року

навчання факультету дошкільної освіти

«Основи образотворчої грамоти»

Відповідальний за випуск: доктор педагогічних наук, професор, декан
факультету дошкільної освіти Т.П. Танько

Підписано до друку 11.01.2021 р. Формат 60х84 1/16.

Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Друк офсетний. Умовних друкованих аркушів 4,6

Замов. № Наклад 50 прим. Ціна договірна

Надруковано:ФОП Панов А.М.,
м.Харків,вул. Жон Мироносиць,10.

